

2021-11-25

Samhällsbyggnadschef
Daniel Niklasson
0490-25 40 63
daniel.niklasson@vastervik.se

Kommunstyrelsen

Remiss – Remiss av Trafikverkets rapport Analys av alternativa modeller för färjetrafik till Gotland

Västerviks kommun lämnar följande remissyttrande avseende Trafikverkets Rapport av alternativa modeller för färjetrafik till Gotland.

Bakgrund

Västervik har en historisk koppling kring trafik till och från Gotland. En naturlig förklaring till detta är att Västervik är den naturligt närmsta hamnen för trafik till och från ön. Det gjorde att leden Västervik-Visby tidigt blev en viktig transportled för post, gods och persontrafik. I och med allt större fartyg togs i bruk och att trafiken koncentrerades till Nynäshamn och Visby har trafiken minskat till sommartrafik mellan städerna. Sommartrafiken har byggt på att nuvarande operatör har haft överkapacitet och tillgängligt tonnage vilket på intet sätt ger en självklar långsiktighet i denna trafik.

Val av modell för trafiken

Västerviks kommun delar Trafikverkets slutsats att det snarare är hur trafiken utförs än vem som utför den som kan ge effekter inom flera av uppdragets områden. En fullt upp upphandlad trafik med specialiserade fartyg med avtalsperioder som ger en kort avskrivningstid i förhållande till fartygens livslängd blir naturligt kostnadsdrivande och inom andra områden som exempelvis tåg- eller spårvagnstrafik är det idag uteslutande den upphandlande parten som tillhandahåller fordonen medan driften upphandlas.

Västerviks kommun är medveten om att det föreslagna alternativet med statligt ägda fartyg och upphandlad drift (modell 2) kan innebära att tonnage för att bedriva den sommartrafik som idag bedrivits Västervik-Visby inte finns tillgängligt vilket ur flera synpunkter skulle vara olyckligt. Som vi konstaterat är detta inte heller idag självklart då inga garantier finns från nuvarande operatör att tonnaget finns långsiktigt tillgängligt.

Tidplaner och organisatorisk placering

Kommunen har ingen direkt uppfattning om val av organisatorisk placering inom olika studerade myndigheter men konstaterar att oavsett placering är det klokt att inte forcera fram en organisation och bedömer tidsplanen som trovärdig. En möjlighet för att snabbare uppnå miljönytta skulle kunna en något kortare avtalsperiod innan statliga fartyg kan finnas tillgängliga.

Fossilfri Gotlandstrafik

Utredningens alternativ konstaterar tydligt att ska klimatpåverkan av Gotlandstrafiken minska med rimliga kostnadsnivåer och någorlunda kostnadsstabilitet över tid med hänsyn till prisosäkerheter kring olika bränsleslag är det nödvändigt med en minskning av körsträckan till sjöss vilket rimligen innebär en förändring av hamnalternativen. Västervik-Visby är den kortaste vägen mellan Gotland och fastlandet vilket tydliggörs i de alternativ som studerats. Det är betydande miljövinster som kan göras genom ändringar i trafikupplägget.

Västerviks hamn har kapacitet att hantera den typ av fartyg som kan bli aktuella och hamnen driftas idag i ett gemensamt bolag, Smålandshamnar AB, som ägs av Oskarshamns, Västerviks och Hultsfreds kommuner vilket gör att hamnoperatören har god erfarenhet av Gotlandstrafik. Beroende på typ av fartyg och liknande kommer givetvis anpassningar av hamnanläggningen samt terminalfunktioner att krävas men dessa bedöms som fullt rimliga och hanterbara vid en ökad trafik via Västerviks hamn.

Trafikverket har nyligen föreslagit anslutningen mellan väg E22 och hamnen som riksintresse för kommunikation (kommunal väg) vilket kommunen tillstyrkt. Kommunen bedriver sedan ett par år ett arbete med en ny sydlig infart vilket ytterligare underlättar trafik till hamnen från viktiga anslutningsvägar som E22 och riksvägarna 35 och 40.

Kommunen har studerat möjligheterna att ansluta persontrafik med tåg på Tjustbanan till och från Västerviks station och hamnen (ca 2,5 km idag för godstrafik) vilket är fullt möjligt med begränsade investeringar. En sådan lösning skulle ge direktkoppling till järnvägsnätet direkt vid terminal och vidare till Linköping och Östergötland som är en viktig målpunkt för många resenärer till och från Gotland. De förslag som Trafikverket presenterat i sitt förslag till nationell plan kring fortsatta satsningar på järnvägssystemet och kommande utredningsuppdrag stärker ytterligare rimligheten i ett sådant effektivt trafikupplägg.

De satsningar som görs och planeras på bland annat riksväg 40 mellan Västervik och Göteborg stärker Västerviks position vad gäller trafik av både personer och gods till och från både södra och västra Sverige. Satsningarna gör riksväg 40 till en mycket effektiv transportled mellan västra och östra Sverige med viktiga kopplingar till bland annat Göteborgs hamn. Västerviks närhet till Östergötland förkortar restiderna betydligt för personresor (bl.a. för studieresor) jämfört med resor via Nynäshamn eller Oskarshamn vilket kan leda till en ökad överflyttning av resor till båt och tåg.

Slutsats

Västerviks kommun konstaterar att den kortaste sjövägen mellan Gotland och fastlandet enligt Trafikverkets utredning ger en betydligt minskad miljöpåverkan. Västerviks kommun är beredd att tillsammans med berörda parter vidta de åtgärder som blir de naturliga följderna av ett beslut om ändrad trafikeringsmodell.

Anders Björlin
Kommundirektör

Ulf Kullin
Förvaltningsledare

Daniel Niklasson
Samhällsbyggnadschef